

Двеста година без Карађорђа

11. августа 2017.

За медије у Србији, 26. јул 2017. био је дан као и сваки други, а ни приближно 4. мају сваке године, када сви одреда обележавају годишњицу смрти Ј. Б. Тита. При томе, ту годишњицу обележавају као да је Ј. Б. Тито у ствари био Карађорђе, а не један од највећих непријатеља српског народа и српске државе.

ПИШЕ: Милослав САМАРЦИЋ

Звона поново звоне

Први производ српске индустрије био је топ, а први производ из цивилног сектора било је – црквено звоно.

Одмах после топова, у ливници у Београду почела су да се лију и црквена звона и да се постављају по црквама у ослобођеним местима.

Не може се ни замислити колико је на морал становништва утицао звук црквених звона, први пут после много векова. **Јер, Турци су забрањивали звона, дозвољавајући само дрвена клепетала, која су иначе служила за окупљање оваца.**

Укидање феудализма, власништво над земљом која се обрађује, законитост, слобода говора – и приде звоњава звона са својих цркава, све је то створило невероватну вољу за одбраном освојене слободе.

Тај морални фактор био је можда јачи од свих других.

СРПСКЕ НОВИНЕ

SERBIAN NEWSPAPER

ОРГАНИЗАЦИЈА СРПСКИХ ЧЕТНИКА „РАВНА ГОРА“

ОСНИЧАК И ДОКАЗОВАНИК
УРЕДНИК ВОЈВОЂА ДОБРОСЛАВ
ЈЕВЉИЋ (1895-1962)

ГОДИНА LX • Број 699 • Август 2017. • Чикаго, САД • YEAR LX • No 699 • August 2017

26. јул 1817. - убијен је творац модерне српске државе
26. јул 2017. - за медије у Србији датум као и сваки други,
ни издалека упоредив са 4. мајем сваке године

ДВЕСТА ГОДИНА БЕЗ КАРАЂОРЂА

“Српске новине“: Једине новине са Карађорђем на насловној страни,
поводом 200-те годишњице Карађорђевог погубљења

Двеста година без Карађорђа

Двадесет шестог јула, гледано по новом календару, навршило се тачно 200 година од убиства вожда Карађорђа Петровића, једне од најзначајнијих личности у српској историји. Његова биографија још није довољно проучена, а јубилејима везаним за његово име и даље се не поклања довољно пажње. На пример, Радио-телевизија Србије управо репризира једну ТВ серију о Карађорђу, снимљену са малим буџетом 2004. године, на Другом програму, док на десет пута гледанијем Првом програму репризира партизанске филмове, снимане са огромним буџетима.

Уопштено гледано, 26. јул 2017. године за медије у Србији био је дан као и сваки други, а ни приближно 4. мају сваке године, када сви одреда обележавају годишњицу смрти Ј. Б. Тита. При томе, ту годишњицу **обележавају као да је Ј. Б. Тито у ствари био Карађорђе, а не један од највећих непријатеља српског народа и српске државе.**

Зато је ред да барем неко посвети насловну страну Карађорђу, уз осврт на мање познате делове његове биографије.

Преци Ђорђа Петровића били су Немањински кнежеви Војиновићи, чија престоница је била Вучитрн на Косову. Како су надирали Турци, Војиновићи су се селили у Звечан, затим на Рудник, па у Херцеговину. Потом су живели у Црној Гори, одакле се селе у Стари Рас, па у Шумадију.

Ђорђе, од оца Петра и мајке Марице Живковић из Маслошева код Тополе, рођен је 1766. године у Вишевцу код Раче. Заједно са женом Јеленом Јовановић, десетак дана после женидбе, 1785. године, избегао је у Срем, односно у тадашњу Аустрију.

Током бекства, негде на Космају, Ђорђев очух Петроније хтео је да се врати и ода бегунце Турцима, који би их стигли на коњима и поубијали. Марица је заклела Ђорђа да убије Петронија и он је наредио једном свом пратиоцу да то учини.

Као добровољац, Ђорђе ступа у Аустријску војску, у којој је најдаље ратовао на италијанском фронту. Потом је ратовао у Аустријско-турском рату, од 1787. до 1791. године, код нас познатом као **“Кочина крајина“, по капетану Кочи Анђелковићу.**

У овом рату Срби су масовно учествовали на страни Аустрије и то је заправо била нека врста српског устанка. Капетан Коча је са својим добровољцима из Баната допирао до Баточине и багрданског теснаца, док је Карађорђе био један од истакнутијих команданата западно од Велике Мораве.

Када је Аустрија потписала примирје са Турском, Ђорђе Петровић са групом својих сарадника преноси мошти светог краља Стефана Првовенчаног из Студенице, преко Саве, да их Турци не би спалили.

Аустрија је одликовала Ђорђа Петровића Златном медаљом за храброст, а за ратне заслуге добио је и чин подофицира.

После склањања моштију Св. Стефана, Ђорђе се враћа у област Тополе и оснива јаку хајдучку дружину. Хајдуковао је до зиме 1793/94, са базом у шумама између села Крћевац и Белосавци, испод Тополе. Ту је био један извор, који је касније његов син, кнез Александар, претворио у чесму, која и данас постоји, са видљивим натписом.

После хајдуковања, Ђорђе крчи шуме и ствара велико домаћинство у Крћевцу. Постао је један од најбољих домаћина у крају: имао је 3.000 оваца, 300 свиња, 70 говеда и 16 коња. Био је на гласу и као добар винар, а вино је правио од грозђа из свог винограда.

До наших дана сачувана је једна његова велика бачва. Налази се у селу Бања, на половини пута између Тополе и Аранђеловца.

Нова ратна искуства Ђорђе Петровић стиче 1787. године, у рату између одметнутих видинских дахија и београдског паше. Пошто није сам могао да се одбрани, паша је позвао у помоћ Србе, којима је командовао Ђорђе. Највећа битка, у трајању од 15 дана, водила се на Смедереву, и дахије су отеране. Међутим, четири године касније, дахије упадају у Београд, убијају пашу и заводе страховладу у Београдском пашалуку.

Са својим комшијом и све време најближим сарадником, Петром Јокићем из Крћевца, Ђорђе се, код поменутог извора, договара о дизању устанка.

Први корак био је скуп виђених људи у Манастиру Вољавча код Страгара, у лето 1803. године. Ту је одлучено да Ђорђе сваком српском кнезу пошаље курира да спреми што више људи и чека знак за устанак, планиран за март 1804. године.

Први курир отишао је код Васе Чарапића, испод Авале.

Како се вест о устанку ширила, појављивало се све више издајника. Они су ликвидирани и сахрањивани на необележено гробље испод Букуље. Негде око 1830. године родбина је поубијанима подигла споменике, али без имена. Тако је настало јединствено гробље, на коме је до данас сачувано неколико десетина, од преко 100 споменика.

Ван свих очекивања, издао је један калуђер из Манастира Боговађа код Љига, а потом и београдски архимандрит Милентије. Због те издаје уследила је позната “сеча кнезова“, **јануара 1804. године, током које је убијено преко 100 српских првака.**

На збору у Марићевића јарузи у Орашцу, на Сретење, 15. фебруара 1804. године, по новом календару, одлучено је да се буна на дахије дигне одмах.

Око 600 присутних у Марићевића јарузи, од којих се данас половици знају имена, једногласно је за вођу устанка изабрало **Ђорђа Петровића – Црног Ђорђа, односно Карађорђа.**

Поред чињенице да је био један од најбољих домаћина, и уопште најугледнијих људи, на избор су утицали његово велико ратно искуство, као и предузимљивост, пошто је већ више од пола године руководио припремама за подизање устанка.

Према широко распрострањеном миту, Карађорђеви устаници ратовали су против Турака трешњевим топовима. Тих топова, издубљених у трешњевом дрвету, који су могли да издрже по два-три пучња, заиста је било у почетку, али, јасно је да се онолика сила не би побеђивала десет година на тај начин.

Први српски устанак је трајао – и остављао неизбрисиве трагове у историји – јер је био плод великог прегнућа српског народа, како из београдског и суседних пашалука, тако и “из прека“. **Свакако захваљујући и Карађорђевој ширини погледа, Србија је постала прва земља у којој је, наравно после Француске, укинута феудализам и у којој су примењени принципи Француске револуције.**

Карађорђе није био тиранин и сузбијао је тиранију лидера који су се понашали као турске паше. Он је велики део својих овлашћења одмах пренео на владу, названу

Пртавитељствујући совјет, која је имала задатак да искористи потенцијале што већег броја људи. Прокламовано је власништво сељака над својом земљом (“земља је оног ко је обрађује“), цењени су иницијатива и слобода говора. Колико је Карађорђе држао до тек донетих закона, види се по томе што је **наредио да се обеси његов рођени брат, зато што је силовао једну жену.** Њен отац и она имали су слободе да дођу у Тополу и лично тај случај изнесу пред Карађорђа. Колико је ово био велики чин, види се по томе што се после 1945. године нешто слично није могло ни замислити.

Легенда о трешњевим топовима потиснула је истиниту причу о зачецима српске индустрије, која је у ствари била кључна при отпору Турцима, јер је **најважнији род Карађорђевој војске била артиљерија, и то сачињена од топова већином направљених у Србији.**

Најпре је направљена барутана, лета 1807. године у Страгарима. Било је седам воденица у низу које су покретале алат. Производило се преко 1.000 килограма дневно, што је било довољно за око 100.000 пушчаних метака. До 1810, у Србији је било око 50 барутана, али су остале биле много мање.

Први топ је изливен касније током 1807, у ослобођеном Београду. Највећа зграда у тадашњем Београду био је Арсенал, који су Аустријанци саградили 1725. године. Био је димензија 98x92 метра, имао је спрат и делом подрум, али унутра је било двориште. Остаци Арсенала, који су Турци срушили 1813, и данас су видљиви испод Калемегдана, изнад куле Небојша.

У овој згради налазиле су се две пећи за ливење. Од 1908. домаћи мајстори почели су масовну производњу топова. Квалитет израде побољшан је после вишемесечне посете неколико руских мајстора. Али, пре доласка Руса, Срби су направили специфичан “хајдук-топ“, који је могао лако да се преноси по шумама и брдима.

Број изливених топова није познат, али свакако је преко 100. Такође, Русија је поклонила Србима извештан број топова, а до топова се долазило и ратним пленом.

У Београду је изливен и јединствен топ од пет делова. Био је важан због тога што се – као и “хајдук-топ“ – лако преносио, па склапао на бојишту. Овај топ био је знатно већег калибра од “хајдук-топа“, а најтежи изливени топ имао је 900 килограма. Топ од пет делова направљен је само у два примерка, од којих су један Турци, после слома устанка, однели у Истанбул. Иначе, сачувано је више примерака топова из ливнице у Београду. Један се налази у Тополи, а неколико на Калемегдану.

У Арсеналу је прављена и пушчана муниција (патрони налик на данашње патроне за ловачке пушке), као и ђулад и бомбе за топове (са временски подесивим упаљачима), лафети за топове, итд. Прављена су и копља, док су на више места у Србији коване сабље. Направљена је чак и извесна количина пушака.

Занимљиво је да се као година првог ливења топова и почетка индустрије у модерној Србији и данас званично узима 1853, када је у Крагујевцу изливен први топ, а не 1807. г.

Када је почео Други светски рат, у Тополи и Крћевцу било је пет одраслих мушкараца, потомака Карађорђевог брата Маринка, по коме су узели презиме Маринковић.

Драгољуб А. Маринковић је после рата од стране комуниста осуђен на смрт, уз конфискацију целокупне имовине. Њега је рат затекао на дужности окружног начелника у Пожаревцу. Према истраживању Радета Главаша из Аранђеловца, Драгољубу је потом смртна казна замењена за временску. Није познато шта је с њим било, тј. да ли је преживео затвор.

Браћу Живка и Милутина Б. Маринковића из Крћевца комунисти су убили 3. јуна 1943. године (заклан ноћу, 50 метара од куће), односно 20. децембра 1944. у Тополи. Још два рођена брата из ове фамилије, Ђорђе и Ивко, погинула су крајем 1944. године у Босни, као четници Горске краљеве гарде.

Комунисти су за сву четворицу издали налоге за конфискацију имовине.

Најбољи Карађорђевић пријатељ и најближи сарадник, војвода Петар Јокић, имао је три потомка. Милош П. Јокић био је на почетку рата председник Општине Топола и управо он је спасао ову варош од немачке одмазде стотину за једнога. Комунисти су га убили одмах после рата, као и његовог сина Петра, иако је тада био у партизанима, док је последња вест о млађем сину Милоша Јокића, Алекси, стигла почетком 1945. године из Модриче. Као четник Горске краљеве гарде, Алекса је био рањен у Бици за Модричу, против усташа, и од тада се ништа о њему није чуло.

Према томе, само из две фамилије најважније у процесу дизања Првог српског устанка, ратни вихор 1941-1945. однео је осам мушких глава.

Од Карађорђевог устанка, у Србији је стварана грађанска класа, која је чинила стуб друштва. Припадници те класе богатели су се својим радом, из генерације у генерацију, постајали су судије, професори, официри, лекари, високи државни чиновници...

Три потомка из породица блиских Карађорђу наша су се на оптужничкој клупи поред ђенерала Драже (браћа Живан и Радоје Кнежевић и потпуковник Младен Жујовић, сви осуђени у одсуству).

Ту грађанску класу, стварану 140 година, комунисти су преко ноћи уништили и опљачкали, да би се “на високо подигли сутерени”.

Последице тог процеса Србија трпи и данас.

(“Српске новине“, гласило Организације српских четника “Равна Гора“, Чикаго, август 2017, број 699)